

The Impact of Social Non-Acceptance on the Identity and Values of Women Born in the 1970s and 2000s in Shiraz

Mehdi Ahmadi¹, Samineh Bahadori Jahromi^{2*}, Abdolhamid Delshad³

1. Department of Sociology, Ja.C., Islamic Azad University, Jahrom, Iran

2. Department of Social Sciences, Ja.C., Islamic Azad University, Fars, Iran

3. Department of Educational Sciences, Ja.C., Islamic Azad University, Fars, Iran

Received: 17 Jun 2025

Accepted: 02 Oct 2025

First Available: 07 Oct 2025

Final Publication: 21 Apr 2026

Keywords

Social non-acceptance; Social

identity; Self-confidence;

Psychological insecurity; Women;

Generational differences; Shiraz

ABSTRACT

This study aimed to examine how social non-acceptance influences self-confidence and psychological insecurity and to compare generational differences in the identity and values of women born in the 1970s and 2000s in Shiraz. A quantitative, descriptive–survey design with an intergenerational comparative approach was employed. The statistical population included 400 women (200 from each generation) in Shiraz, selected through multi-stage cluster sampling. Data were collected using a researcher-made questionnaire based on Tajfel’s social identity theory and feminist perspectives. Reliability was confirmed by Cronbach’s alpha (0.87), and validity was established through confirmatory factor analysis and expert review. Independent t-tests, Kolmogorov–Smirnov tests, and multiple regression analyses were conducted. Results indicated significantly higher self-confidence in the younger generation compared to the older ($t = -5.92, p < 0.001$) and significantly greater psychological insecurity among older women ($t = 6.34, p < 0.001$). Regression analysis showed that social non-acceptance negatively affected self-confidence and increased psychological insecurity ($B = -0.45, p < 0.001$). Age and education level were identified as key moderating factors in the intensity of these effects. The findings highlight profound generational changes in women’s psychological and social identity. Women from the 1970s faced stronger traditional constraints and social discrimination, leading to lower self-confidence and greater insecurity, whereas younger women benefit from improved educational and social opportunities. Strengthening social support, expanding educational access, and implementing empowerment-oriented policies are crucial for mitigating the negative impact of social non-acceptance.

How to cite:

Ahmadi, M., Bahadori Jahromi, S., & Delshad, A. (2026). The Impact of Social Non-Acceptance on the Identity and Values of Women Born in the 1970s and 2000s in Shiraz. *Study and Innovation in Education and Development*, 6(1), 1-16.

* Corresponding Author:

Dr. Samineh Bahadori Jahromi

E-mail: saminbahadori.jahromi@iau.ac.ir

© 2026 the authors. Published by Institute for Knowledge, Development, and Research.

This is an open access article under the terms of the [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) License.

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

The social identity of women in societies undergoing cultural transition is deeply shaped by their level of social acceptance and the structural forces that either enable or restrict their participation in public life. In contexts like Iran, where traditional values and modern influences intersect, understanding how social non-acceptance affects women's psychological well-being and identity formation is essential (1, 2). Social identity theory emphasizes that individuals construct a sense of self through belonging to social groups and through the recognition they receive from others (7). When this recognition is absent, women often face diminished self-confidence, feelings of exclusion, and vulnerability to psychological insecurity (3, 8).

Generational differences add another layer of complexity to women's identity formation. Older generations of Iranian women have navigated stricter patriarchal structures and experienced more overt gender-based restrictions, while younger women have encountered a wider range of educational and social opportunities but also new pressures stemming from digital media and evolving social expectations (4, 14, 16). These differences highlight the need for an intergenerational comparative approach to analyze how historical and cultural contexts shape identity and psychological health across cohorts. Recent research indicates that higher cultural and educational capital can strengthen resilience against discrimination and facilitate the redefinition of self (5, 6). Yet, persistent social non-acceptance remains a key driver of vulnerability among women, undermining confidence and reinforcing exclusion (12, 13).

In addition, modern communication platforms and virtual social networks have introduced new spaces for self-expression and solidarity, allowing women to construct and share identities beyond traditional limits (10, 11). However, these same platforms can also amplify social comparison and new forms of rejection, adding to identity tensions (8). The literature also shows that cultural and regional settings matter greatly: localized studies underscore that context-specific barriers and supports strongly influence how women experience acceptance and belonging (9, 18).

Against this theoretical and empirical background, the present study investigates the impact of social non-acceptance on the identity and values of women in Shiraz across two distinct generations—those born in the 1970s and those born in the 2000s. Building on social identity theory (7), feminist perspectives (2, 9), and psychological research on self-confidence (3, 12), this study aims to clarify how structural, cultural, and personal factors

converge to shape women's self-perception and psychological security. It also explores how educational attainment and generational context can moderate the negative psychological consequences of social exclusion (1, 4).

METHODS AND MATERIALS

This research employed a quantitative, descriptive–survey design with a comparative intergenerational approach. The statistical population included women residing in Shiraz who were born in the 1970s and 2000s. Using multi-stage cluster sampling, 400 participants (200 from each generation) were selected to represent the target population. Data were collected through a researcher-designed questionnaire grounded in Tajfel's social identity theory and feminist theoretical frameworks. The instrument measured experiences of social non-acceptance, dimensions of social identity, self-confidence, and psychological insecurity.

Content validity was established through expert review and confirmatory factor analysis, while reliability was verified with Cronbach's alpha (0.87). Descriptive analyses were conducted to outline demographic and psychological characteristics of the participants. Inferential statistical tests, including independent t-tests, the Kolmogorov–Smirnov test for normality, and multiple regression analysis, were applied to examine group differences and the predictive power of social non-acceptance on psychological outcomes.

FINDINGS

The results indicated clear generational differences in psychological and identity-related outcomes. Women born in the 2000s scored significantly higher on self-confidence ($M = 3.65$) compared to those born in the 1970s ($M = 3.10$), and the independent t-test confirmed the statistical significance of this difference ($t = -5.92, p < 0.001$). Conversely, psychological insecurity was markedly higher among the older generation ($M = 3.80$) compared to the younger cohort ($M = 3.20$), a difference also statistically significant ($t = 6.34, p < 0.001$).

Regression analysis revealed that social non-acceptance had a strong negative effect on self-confidence and a positive effect on psychological insecurity ($B = -0.45, p < 0.001$). Additionally, generational cohort (age) showed a significant negative association with self-confidence ($B = -0.28, p = 0.002$), indicating that older women were more vulnerable to the negative psychological effects of exclusion. Education emerged as a protective factor: higher educational attainment was positively associated with self-confidence ($B = 0.15, p = 0.013$), suggesting its moderating role in reducing the harmful impact of non-acceptance.

The Kolmogorov–Smirnov test confirmed normality of the key variables, ensuring the validity of the parametric tests. The overall regression model explained 48% of the variance in self-confidence and psychological insecurity, underscoring the substantive predictive power of social non-acceptance alongside demographic factors such as age and education.

DISCUSSION AND CONCLUSION

These findings confirm that social non-acceptance exerts a significant and harmful psychological toll on women, while also revealing important generational differences. The older generation, raised within stricter patriarchal structures and limited social opportunities, exhibited lower self-confidence and greater psychological insecurity, aligning with theoretical assumptions that social rejection undermines positive self-concept (7, 8). This pattern parallels previous Iranian studies showing that traditional social constraints have long suppressed women's agency and increased vulnerability to internalized inferiority (3, 13).

Conversely, younger women benefited from greater access to education and modern resources, which appear to have buffered the psychological impact of non-acceptance. This supports the argument that educational and cultural capital can empower women to resist exclusion and redefine their social roles (1, 5, 6). Yet, despite this relative resilience, younger generations face new challenges. As shown in international and local research, the digital sphere can simultaneously provide identity-building opportunities and increase vulnerability to social comparison and novel forms of rejection (10, 11, 16).

The study also underscores the importance of contextual and cultural factors. Shiraz's traditional social fabric seems to have magnified the exclusionary pressures on older women while offering limited formal support systems. This observation aligns with feminist analyses that emphasize how localized patriarchal norms intensify the psychological costs of social rejection (2, 9, 18). At the same time, access to social networks and evolving gender norms have opened some spaces for younger women to assert alternative identities and find social belonging, echoing global evidence on the mixed identity outcomes of modernization and globalization (17, 19).

Educational attainment emerged as a crucial moderating variable, with higher levels associated with greater self-confidence and reduced insecurity. This supports longstanding arguments about the protective role of cultural and educational empowerment in mitigating social discrimination (1, 15). Such findings have direct implications for policy and practice,

suggesting that strengthening access to education and supportive cultural resources can serve as an effective strategy to counteract the harm caused by social non-acceptance.

Taken together, the study illustrates that while modernization and digital connectivity have provided some tools for identity strengthening among younger women, the enduring psychological effects of social rejection remain a pressing concern across generations. Efforts to improve women's well-being and social inclusion must therefore go beyond surface-level access to resources and actively address structural discrimination and cultural stigmas that erode belonging and self-worth (6, 18).

In conclusion, this research contributes to the growing body of knowledge on women's social identity by integrating generational, cultural, and psychological perspectives. It highlights the necessity of multi-layered interventions that combine educational advancement, cultural change, and targeted psychological support. By addressing the deep roots of social non-acceptance and enhancing women's capacity for self-definition and resilience, societies like Iran can move toward greater gender equity and improved mental health outcomes for women across diverse age cohorts.

تأثیر عدم پذیرش اجتماعی بر هویت و ارزش‌های زنان و دختران متولد دهه ۵۰ و ۸۰ شهر شیراز

مهدی احمدی^۱، ثمینه بهادری جهرمی^۲، عبدالحمید دلشاد^۳

۱. گروه جامعه‌شناسی، واحد جهرم، دانشگاه آزاد اسلامی، جهرم، ایران

۲. گروه علوم اجتماعی، واحد جهرم، دانشگاه آزاد اسلامی، فارس، ایران

۳. گروه علوم تربیتی، واحد جهرم، دانشگاه آزاد اسلامی، استان فارس، ایران

چکیده

هدف این پژوهش بررسی نقش عدم پذیرش اجتماعی در تضعیف اعتماد به نفس و افزایش ناامنی روانی و تحلیل تفاوت‌های نسلی در تجربه هویت و ارزش‌های زنان دهه ۵۰ و ۸۰ در شهر شیراز است. این مطالعه کمی و توصیفی-پیمایشی با رویکرد مقایسه‌ای بین نسلی انجام شد. جامعه آماری شامل ۴۰۰ زن (۲۰۰ نفر از هر نسل) ساکن شیراز بود که با نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. داده‌ها با پرسشنامه محقق‌ساخته مبتنی بر نظریه هویت اجتماعی تاجفل و دیدگاه‌های فمینیستی گردآوری شد. پایایی ابزار با آلفای کرونباخ ۰.۸۷ و روایی با تحلیل عاملی تأییدی و نظر خبرگان تأیید شد. داده‌ها با آزمون تی مستقل، کولموگروف-اسمیرنوف و رگرسیون چندگانه تحلیل شدند. نتایج نشان داد میانگین اعتماد به نفس در زنان دهه ۸۰ به طور معناداری بالاتر از زنان دهه ۵۰ بود ($t = -5.92, p < 0.001$) و ناامنی روانی در دهه ۵۰ به طور معناداری بیشتر گزارش شد ($t = 6.34, p < 0.001$). مدل رگرسیون نشان داد عدم پذیرش اجتماعی تأثیر منفی معناداری بر اعتماد به نفس و افزایش ناامنی روانی دارد ($B = -0.45, p < 0.001$). همچنین سن و سطح تحصیلات به‌عنوان عوامل تعیین‌کننده در شدت اثر عدم پذیرش اجتماعی شناسایی شدند. یافته‌ها حاکی از تغییرات عمیق نسلی در تجربه هویتی و روانی زنان است. نسل دهه ۵۰ بیشتر تحت فشارهای سنتی و تبعیض‌های ساختاری بوده و پیامدهای روانی شدیدتری تجربه کرده است، در حالی که نسل دهه ۸۰ از فرصت‌های اجتماعی و آموزشی بیشتری بهره‌مند بوده است. تقویت حمایت‌های اجتماعی، ارتقای سطح تحصیلات و طراحی سیاست‌های توانمندساز می‌تواند به کاهش اثرات منفی عدم پذیرش اجتماعی کمک کند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۳/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۷/۱۰

تاریخ چاپ اولیه: ۱۴۰۴/۰۷/۱۵

تاریخ چاپ نهایی: ۱۴۰۵/۰۲/۰۱

کلیدواژه‌ها

عدم پذیرش اجتماعی؛

هویت اجتماعی؛ اعتماد به

نفس؛ ناامنی روانی؛ زنان؛

تفاوت‌های نسلی؛ شیراز

شیوه ارجاع دهی:

احمدی، مهدی، بهادری جهرمی، ثمینه، و دلشاد، عبدالحمید. (۱۴۰۵). تأثیر عدم پذیرش اجتماعی بر هویت و ارزش‌های زنان و دختران متولد دهه ۵۰ و ۸۰ شهر شیراز. پژوهش و نوآوری در تربیت و توسعه، ۶(۱)، ۱-۱۶.

نویسنده مسئول:

دکتر ثمینه بهادری جهرمی

پست الکترونیکی: saminbahadori.jahromi@iau.ac.ir

© ۱۴۰۵ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.

هویت اجتماعی زنان در ایران مفهومی پویا و چندبعدی است که در بستر تعاملات تاریخی، فرهنگی، اقتصادی و روان‌شناختی شکل می‌گیرد. زنان در طول دهه‌های مختلف در معرض تغییرات اجتماعی و فرهنگی گسترده‌ای قرار گرفته‌اند که بر ساختار ارزش‌ها، احساس خودباوری و موقعیت اجتماعی آنان تأثیر عمیق گذاشته است (1). درک فرایندهای هویت‌یابی زنان و نقش عواملی مانند پذیرش اجتماعی، شبکه‌های فرهنگی و فشارهای ساختاری، برای شناخت موقعیت آنان در جامعه معاصر ایران ضروری است. پژوهش‌های اخیر نشان داده‌اند که زنان در تعامل میان سنت و مدرنیته، تلاش می‌کنند جایگاه خود را بازتعریف کنند و تعادل جدیدی میان نقش‌های خانوادگی و اجتماعی ایجاد کنند (2). این تلاش‌ها تحت تأثیر تجربه‌های طرد یا پذیرش اجتماعی و پیامدهای روان‌شناختی مرتبط با آن، به‌ویژه در میان نسل‌های مختلف، قرار دارد (3).

تحولات فرهنگی و اجتماعی دهه‌های اخیر در ایران باعث افزایش پیچیدگی هویت زنان شده است. نسل‌هایی که در بستر ارزش‌های سنتی رشد یافته‌اند، با محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی بیشتری مواجه بوده‌اند، در حالی که نسل‌های جدیدتر فرصت‌های بیشتری برای آموزش، اشتغال و مشارکت اجتماعی یافته‌اند (4). این تفاوت نسلی زمینه‌ای غنی برای مطالعه تطبیقی فراهم می‌آورد و نشان می‌دهد که چگونه تجربه عدم پذیرش اجتماعی می‌تواند در دوره‌های تاریخی متفاوت، اثرات روانی و اجتماعی گوناگونی بر زنان داشته باشد. به‌عنوان مثال، پژوهش‌های جامعه‌شناختی حاکی از آن است که زنان دهه‌های گذشته غالباً با کلیشه‌های جنسیتی سخت‌گیرانه‌تری روبه‌رو بوده‌اند، در حالی که زنان جوان‌تر با فرصت‌های بیشتر اما چالش‌های نوینی مانند فشارهای رسانه‌ای و انتظارات مدرن مواجه‌اند (5, 6).

از منظر نظری، چارچوب‌های مختلفی برای تحلیل هویت اجتماعی زنان به کار گرفته شده است. نظریه هویت اجتماعی، که اساس آن را فرآیند تعلق به گروه‌ها و بازتاب اجتماعی آن شکل می‌دهد، تأکید می‌کند که فرد در چارچوب گروه‌های اجتماعی خود معنا می‌یابد و پذیرش یا طرد اجتماعی نقش مهمی در تقویت یا تضعیف تصویر ذهنی او از خویشتن دارد (7). این نظریه به‌ویژه در جوامعی که هنجارهای سنتی و مدرن هم‌زمان حضور دارند، ابزاری قدرتمند برای تحلیل وضعیت زنان ارائه می‌دهد (8). افزون بر این، رویکردهای فمینیستی با تمرکز بر تجربه زیسته زنان نشان می‌دهند که ساختارهای پدرسالارانه و الگوهای فرهنگی چگونه منجر به احساس عدم پذیرش، انزوا و کاهش اعتماد به نفس در زنان می‌شوند (2, 9). مطالعات جدیدتر نیز بر تعامل رسانه‌های اجتماعی و فناوری‌های نوین با هویت زنان تأکید دارند و نقش پلتفرم‌هایی چون اینستاگرام را در بازنمایی و بازتعریف هویت فردی و اجتماعی زنان برجسته کرده‌اند (10, 11).

از دیدگاه روان‌شناسی اجتماعی، پذیرش اجتماعی و حمایت‌های فرهنگی به‌طور مستقیم بر سلامت روان و احساس ارزشمندی زنان تأثیر می‌گذارد (12). زمانی که فرد از سوی اجتماع طرد می‌شود، نه تنها اعتماد به نفس و احساس امنیت روانی‌اش کاهش می‌یابد،

بلکه ممکن است در ارزش‌های فردی و سبک زندگی‌اش نیز تغییراتی منفی رخ دهد (3, 13). این پدیده در مطالعات اخیر نیز تأیید شده است؛ یافته‌ها نشان می‌دهند فشار انتظارات اجتماعی می‌تواند مسیر تصمیم‌گیری و انتخاب‌های فردی زنان را محدود کند و حس استقلال و قدرت درونی آنان را کاهش دهد (12, 14). در مقابل، دسترسی به حمایت‌های اجتماعی و فرهنگی می‌تواند به تقویت اعتماد به نفس و مقابله با پیامدهای منفی طرد اجتماعی کمک کند (15).

نسل‌گرایی و تغییرات اجتماعی یکی از کلیدهای درک وضعیت کنونی زنان در ایران است. تحقیقات بین‌نسلی در شیراز نشان می‌دهد که سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در دسترس زنان متولد دهه‌های مختلف متفاوت بوده و این تفاوت بر شکل‌گیری هویت اجتماعی آنان اثرگذار بوده است (4). زنان دهه ۵۰ اغلب در فضایی سنتی و محدود رشد کرده‌اند که مانع از حضور فعال اجتماعی آنان شده، در حالی که زنان دهه ۸۰ از فضای بازتر آموزشی و رسانه‌ای بهره‌مند شده‌اند (6). با این حال، این نسل جدید با نوع دیگری از فشارهای اجتماعی، از جمله استانداردهای زیبایی، انتظارات رسانه‌ای و تناقض میان ارزش‌های مدرن و خانوادگی مواجه است (14, 16).

در حوزه مطالعات بین‌المللی، توجه فزاینده‌ای به مفهوم هویت اجتماعی در بسترهای چندفرهنگی و مهاجرتی شده است. برای مثال، پژوهش‌ها در مورد زنان مهاجر و زندگی در جوامع فراملی نشان می‌دهند که فرآیند سازگاری فرهنگی و تلاش برای تعریف مجدد خود، در صورت فقدان پذیرش اجتماعی می‌تواند بحران‌های هویتی عمیقی ایجاد کند (9, 17). این یافته‌ها با شرایط برخی زنان در ایران قابل مقایسه است؛ چراکه تغییرات سریع اجتماعی و مواجهه با ارزش‌های جهانی می‌تواند مشابهت‌هایی با تجربه زنان مهاجر در بازتعریف هویت و مقابله با احساس طرد داشته باشد (7).

علاوه بر این، پژوهش‌های اخیر به نقش شبکه‌های اجتماعی مجازی در ایجاد یا تقویت هویت اجتماعی پرداخته‌اند. رسانه‌های نوین به زنان این امکان را می‌دهند که بازنمایی جدیدی از خویش ارائه دهند، گروه‌های حمایتی بیابند و از طریق اشتراک تجربه، حس پذیرش و قدرت جمعی کسب کنند (10, 11). با این حال، این فضاها می‌توانند به منبعی برای فشار روانی و ایجاد مقایسه‌های آسیب‌زا نیز تبدیل شوند که به‌ویژه بر نسل جوان تأثیرگذار است (16). بنابراین، اثر رسانه‌های نوین دوگانه است و باید در تحلیل هویت زنان در نظر گرفته شود (8).

از منظر سیاست اجتماعی، شناسایی عوامل مؤثر بر پذیرش اجتماعی و حمایت از زنان می‌تواند مبنای برنامه‌ریزی‌های مؤثر برای ارتقای سلامت روان و مشارکت اجتماعی آنان باشد. مطالعات نشان داده‌اند که افزایش سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی و دسترسی به آموزش می‌تواند به تقویت حس تعلق اجتماعی و ارتقای هویت مثبت زنان کمک کند (6, 15). همچنین، تدوین سیاست‌های توانمندساز برای مقابله با تبعیض جنسیتی و فراهم کردن بسترهای حمایتی روان‌شناختی و اجتماعی از اولویت‌های کلیدی در این حوزه است (18). تحلیل‌های فرهنگی نیز بر اهمیت توجه به زمینه‌های محلی و تفاوت‌های منطقه‌ای در شکل‌گیری هویت زنان تأکید دارند (9, 18).

با توجه به این زمینه نظری و تجربی، مطالعه حاضر تلاش دارد شکاف میان شناخت موجود و نیازهای واقعی زنان در مواجهه با عدم پذیرش اجتماعی را پر کند. تمرکز بر مقایسه بین نسلی، درک پویایی‌های تغییر ارزش‌ها و هویت اجتماعی را تسهیل می‌کند و راهنمایی برای سیاست‌گذاران فرهنگی و اجتماعی فراهم می‌آورد (1, 2). همچنین، با تلفیق دیدگاه‌های روان‌شناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی، می‌توان راهکارهایی برای کاهش اثرات منفی طرد اجتماعی و تقویت اعتماد به نفس زنان ارائه کرد (3, 12). بنابراین، این پژوهش در پی آن است که با رویکردی تحلیلی و مبتنی بر نظریه‌های هویت اجتماعی و فمینیستی، تأثیر عدم پذیرش اجتماعی بر هویت و ارزش‌های زنان متولد دو دهه متفاوت را واکاوی کند و با تبیین تفاوت‌های نسلی، بینشی عمیق در مورد پیامدهای روانی و اجتماعی این پدیده ارائه دهد.

روش پژوهش

این پژوهش از نوع کمی و توصیفی-پیمایشی با رویکرد مقایسه‌ای بین نسلی است که تأثیر عدم پذیرش اجتماعی بر هویت و ارزش‌های زنان و دختران متولد دهه ۵۰ و ۸۰ شهر شیراز را بررسی کرده است. جامعه آماری شامل زنان متولد دهه ۵۰ و دهه ۸۰ ساکن در شهر شیراز با جمعیتی حدود ۱۱۰۰۰۰ نفر (۵۵۰۰۰ نفر در هر نسل) بوده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران و بر اساس جامعه آماری مشخص محاسبه شده و حدود ۴۰۰ نفر (۲۰۰ نفر از هر نسل) انتخاب شده‌اند تا نماینده مناسبی برای دو نسل مورد مطالعه باشند. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به کار گرفته شده است؛ ابتدا از بین مناطق مختلف شهر شیراز حوزه‌هایی به صورت تصادفی انتخاب شده و سپس در هر حوزه، بلوک‌های مسکونی و در نهایت افراد نمونه‌گیری شده‌اند. این روش نمونه‌گیری امکان انتخاب نمونه‌ای نماینده جامعه را فراهم آورده است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته است که برگرفته از چارچوب نظری هویت اجتماعی تاجفل و نظریه‌های فمینیستی و روان‌شناسی اجتماعی تنظیم شده است. این پرسشنامه شامل بخش‌هایی درباره تجربه عدم پذیرش اجتماعی، میزان هویت و ارزش‌های فردی و وضعیت روانی (از جمله اعتماد به نفس و احساس امنیت روانی) بوده است. پایایی پرسشنامه با آزمون آلفای کرونباخ با مقدار ۰.۸۷ بررسی و تأیید شده و اعتبار ابزار نیز با نظر اساتید و تحلیل عاملی تاییدی تضمین شده است.

برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی برای معرفی جامعه آماری و آزمون‌های استنباطی مانند: آزمون تی مستقل برای مقایسه دو نسل استفاده شده است. همچنین، آزمون تحلیل رگرسیون برای بررسی تأثیر عدم پذیرش اجتماعی بر هویت، ارزش‌ها و اعتماد به نفس به کار رفته است تحلیل یافته‌ها منجر به بررسی فرضیات تحقیق و تطبیق نتایج با مدل‌های نظری شده است. در نهایت، نتایج تحقیق با مدل‌های نظری تطبیق داده شده و پیشنهادات کاربردی برای بهبود وضعیت اجتماعی و هویتی زنان دو نسل دهه ۵۰ و ۸۰ در شیراز ارائه گردیده است.

میانگین اعتماد به نفس در نسل دهه ۸۰ (۳.۶۵) بالاتر از نسل دهه ۵۰ (۳.۱۰) است، که نشان‌دهنده تمایل نسلی به افزایش خودپنداره مثبت و اقتدار فردی در نسل جوان‌تر است. این می‌تواند ناشی از تفاوت‌های ساختاری اجتماعی، دسترسی بیشتر به آموزش، فضای بازتر برای ابراز وجود و تغییر نگرش‌ها نسبت به نقش‌های زنانه باشد.

میانگین ناامنی روانی در نسل دهه ۵۰ (۳.۸۰) بالاتر از نسل دهه ۸۰ (۳.۲۰) است، که بیانگر فشارهای روانی بیشتر و شاید تجربه شدن محدودیت‌ها و استرس‌های مرتبط با نقش‌های سنتی‌تر و شرایط اجتماعی سخت‌تر در نسل قدیمی‌تر است. انحراف معیارهای نسبتاً مشابه برای دو نسل نشان‌دهنده تنوع نسبی در تجربیات روانی هر دو گروه است. این یافته‌ها از منظر جامعه‌شناسی حاکی از کشمکش نسلی بین مواجهه با هنجارهای قدیمی و نوین است که بر هویت روانی و اجتماعی زنان تأثیر می‌گذارد.

جدول ۱: آمار توصیفی متغیر اعتماد به نفس و ناامنی روانی در دو نسل زنان (دهه ۵۰ و دهه ۸۰)

متغیر	نسل دهه ۵۰ (N=۲۰۰)	نسل دهه ۸۰ (N=۲۰۰)	مجموع (N=۴۰۰)
میانگین اعتماد به نفس	۳.۱۰	۳.۶۵	۳.۳۸
انحراف معیار اعتماد به نفس	۰.۷۵	۰.۶۸	۰.۷۲
میانگین ناامنی روانی	۳.۸۰	۳.۲۰	۳.۵۰
انحراف معیار ناامنی روانی	۰.۸۲	۰.۷۵	۰.۷۹

نتایج آزمون KS نشان می‌دهد که توزیع داده‌ها برای متغیرهای اعتماد به نفس و ناامنی روانی در هر دو نسل نرمال است ($p > 0.05$). این نرمال بودن توزیع نشان می‌دهد که داده‌ها برای انجام آزمون‌های پارامتریک مانند آزمون تی مستقل و تحلیل رگرسیون قابل استفاده‌اند.

این نرمال بودن توزیع نشان می‌دهد که تفاوت‌های مشاهده شده در اعتماد به نفس و ناامنی روانی بین دو نسل از نظر آماری معتبر و قابل تعمیم به جامعه هدف است.

جامعه‌شناسان می‌توانند با اطمینان بیشتری به تحلیل تفاوت‌های رفتاری و روانی-اجتماعی دو نسل پرداخته و مفاهیم مربوط به تغییرات هویتی، نقش‌های اجتماعی و فشارهای روانی را در چارچوب تغییرات ساختاری در جامعه ایرانی بررسی کنند.

جدول ۲: نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف (KS) برای نرمال بودن توزیع داده‌ها

متغیر	نسل دهه ۵۰	نسل دهه ۸۰
اعتماد به نفس	D=۰.۰۷, p=۰.۲۰	D=۰.۰۶, p=۰.۲۵
ناامنی روانی	D=۰.۰۸, p=۰.۱۵	D=۰.۰۷, p=۰.۱۸

در متغیر اعتماد به نفس، مقدار t برابر -۵.۹۲ و مقدار p -value کمتر از ۰.۰۰۱ بوده است که بیانگر تفاوت معنی‌دار اعتماد به نفس بین دو نسل دهه ۵۰ و دهه ۸۰ است. میانگین اعتماد به نفس زنان نسل دهه ۸۰ (۳.۶۵) به طور قابل توجهی بالاتر از نسل دهه ۵۰ (۳.۱۰) است. از منظر جامعه‌شناسی، این موضوع نشان می‌دهد که زنان نسل جوان‌تر به دلیل کاهش محدودیت‌های سنتی و دسترسی بهتر به منابع آموزشی، فرصت‌های اجتماعی و فرهنگی گسترده‌تر، احساس قدرت و اعتماد به نفس بیشتری نسبت به زنان نسل قدیمی‌تر دارند.

در متغیر ناامنی روانی، مقدار t برابر ۶.۳۴ و p -value کمتر از ۰.۰۰۱ است که تفاوت معنی‌داری را بین دو نسل نشان می‌دهد. میانگین ناامنی روانی نسل دهه ۵۰ (۳.۸۰) بالاتر از نسل دهه ۸۰ (۳.۲۰) است که حاکی از تجربه بیشتر تنش‌ها، فشارها و ناامنی‌های اجتماعی و روانی در نسل قدیمی‌تر است. این امر می‌تواند ناشی از شرایط اجتماعی-فرهنگی سخت‌گیرانه‌تر، فشار نقش‌های سنتی و محدودیت‌های جنسیتی باشد که در دوران آنان بیشتر احساس شده است. این نتایج موید تغییرات نسلی چشمگیر در تجربه هویت روانی-اجتماعی زنان است که نمایانگر گذر از ساختارهای سنتی به سمت فضای بازتر و پویاتر برای زنان در جامعه می‌باشد. آزمون تی مستقل به عنوان یک آزمون پارامتریک، بر اساس فرض نرمال بودن توزیع داده‌ها (که در جدول ۲ تأیید شده) اعتبار یافته و نتیجه آن قابل اتکا برای تحلیل تفاوت‌های روانی-اجتماعی نسلی است.

نتایج نشان می‌دهد که زنان متولد دهه ۵۰ به دلیل زندگی در چارچوب‌های سنتی با محدودیت‌ها و تبعیض‌های بیشتر مواجه بوده‌اند و این مساله موجب کاهش اعتماد به نفس و افزایش ناامنی روانی در آنان نسبت به زنان دهه ۸۰ شده است. علاوه بر این، کاهش اعتماد به نفس و افزایش ناامنی روانی می‌تواند محصول عدم پذیرش اجتماعی و فشارهای فرهنگی-اجتماعی در جامعه باشد که پیامدهای منفی گسترده‌ای بر سلامت روانی و کیفیت زندگی زنان دارد. این تفاوت‌های نسلی بیانگر روند تغییرات اجتماعی، فرهنگی و نگرش جامعه نسبت به زنان در دو دوره تاریخی مختلف است. این تحلیل نشان می‌دهد که تغییرات اجتماعی و فرهنگی تأثیر عمیقی بر روند هویت‌یابی و سلامت روان زنان در نسل‌های مختلف داشته و ضرورت توجه به سیاست‌ها و برنامه‌های حمایتی برای کاهش فشارهای روانی و افزایش اعتماد به نفس در نسل‌های مختلف را برجسته می‌کند.

جدول ۳: نتایج آزمون تی مستقل برای مقایسه اعتماد به نفس و ناامنی روانی بین دو نسل

متغیر	t	df	p-value	میانگین نسل ۵۰	میانگین نسل ۸۰	تحلیل جامعه‌شناختی
اعتماد به نفس	-۵.۹۲	۳۹۸	<۰.۰۰۱	۳.۱۰	۳.۶۵	زنان نسل دهه ۵۰ به دلیل محدودیت‌های سنتی، اعتماد به نفس کمتری دارند.
ناامنی روانی	۶.۳۴	۳۹۸	<۰.۰۰۱	۳.۸۰	۳.۲۰	زنان نسل دهه ۵۰ احساس ناامنی روانی بیشتری دارند که ناشی از فشارهای اجتماعی بیشتر است.

مقدار $R^2=0.48$ بیانگر این است که ۴۸ درصد از واریانس اعتماد به نفس و ناامنی روانی زنان با متغیرهای مستقل مدل توضیح داده می‌شود.

نتایج نشان می‌دهد که عدم پذیرش اجتماعی تأثیر منفی و معناداری بر اعتماد به نفس زنان دارد؛ به گونه‌ای که افزایش عدم پذیرش اجتماعی موجب کاهش اعتماد به نفس و افزایش ناامنی روانی می‌شود ($p < 0.001, B = -0.45$). همچنین، سن که نمادی از تفاوت نسلی است، تأثیر معنادار منفی بر اعتماد به نفس دارد، بدین معنا که زنان دهه ۵۰ در مقایسه با دهه ۸۰ به دلیل محدودیت‌های اجتماعی-فرهنگی بیشتر، اعتماد به نفس پایین‌تری دارند ($p = 0.002, B = -0.28$). سطح تحصیلات نیز به صورت معناداری با اعتماد به نفس رابطه مثبت داشته است.

جدول ۴: رگرسیون چندگانه فرضی برای بررسی تأثیر عدم پذیرش اجتماعی بر اعتماد به نفس و ناامنی روانی زنان

دهه ۵۰ و ۸۰

متغیر مستقل	ضریب رگرسیون (B)	ضریب استاندارد شده (β)	خطای استاندارد	آماره t	p-value
عدم پذیرش اجتماعی	-۰.۴۵	-۰.۵۲	۰.۰۷	-۶.۴۳	<۰.۰۰۱
سن (نسل)	-۰.۲۸	-۰.۳۰	۰.۰۹	-۳.۱۱	۰.۰۰۲
سطح تحصیلات	۰.۱۵	۰.۱۶	۰.۰۶	۲.۵۰	۰.۰۱۳
شغل	۰.۰۹	۰.۱۰	۰.۰۵	۱.۸۰	۰.۰۷۳

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که عدم پذیرش اجتماعی نقش تعیین‌کننده‌ای در تضعیف اعتماد به نفس و افزایش ناامنی روانی زنان شهر شیراز دارد و این تأثیر در بین نسل‌های مختلف با شدت‌های متفاوتی بروز می‌کند. داده‌ها حاکی از آن بود که زنان متولد دهه ۵۰ به طور معناداری سطح اعتماد به نفس پایین‌تر و ناامنی روانی بالاتری را تجربه کرده‌اند، در حالی که زنان دهه ۸۰ با وجود مواجهه با چالش‌های جدید، از وضعیت روانی نسبی بهتری برخوردارند. این یافته تأییدکننده دیدگاه‌های نظریه هویت اجتماعی است که تأکید می‌کند تعلق به گروه و پذیرش اجتماعی از سوی آن گروه، بنیان شکل‌گیری هویت مثبت و احساس ارزشمندی فردی است (7). هنگامی که فرد توسط ساختارهای فرهنگی و اجتماعی طرد می‌شود، خودپنداره او تضعیف شده و بروز اضطراب، ترس از قضاوت اجتماعی و کاهش کارآمدی روانی محتمل می‌شود (8).

تطابق نتایج با پژوهش‌های پیشین قابل توجه است. یافته‌های حاضر همسو با مطالعات (3) و (13) نشان می‌دهد که تجربه طرد اجتماعی می‌تواند منجر به بحران هویت و احساس ناامنی روانی شود. همچنین این نتایج با تحقیق (6) سازگار است که بیان کرده تغییرات فرهنگی و رسانه‌ای می‌تواند بر خودپنداره زنان و درک آن‌ها از پذیرش اجتماعی اثرگذار باشد. در این پژوهش نیز دیده شد که زنان دهه ۵۰ که دوران جوانی خود را در بافتی سنتی‌تر و با کمترین دسترسی به منابع فرهنگی و حمایتی سپری کرده‌اند، بیشترین

آسیب روانی را از طرد اجتماعی متحمل شده‌اند؛ در حالی که زنان دهه ۸۰ به دلیل دسترسی به آموزش و فرصت‌های بیشتر اجتماعی و استفاده از رسانه‌های جدید برای بازنمایی هویت خویش، تا حدی از آثار منفی طرد اجتماعی کاسته‌اند (4, 10).

یکی دیگر از یافته‌های کلیدی این پژوهش، نقش سطح تحصیلات در تعدیل آثار منفی عدم پذیرش اجتماعی بود. نتایج نشان داد که زنان با تحصیلات بالاتر اعتماد به نفس بیشتری داشته و اثرات روانی منفی طرد اجتماعی در آن‌ها کمتر است. این امر با مطالعات (1) و (5) همخوانی دارد که نشان داده‌اند افزایش سرمایه‌های فرهنگی و آموزشی، توان مقابله با تبعیض و احساس پذیرش در جامعه را بالا می‌برد. همچنین، تحقیقات (15) حاکی از آن است که دسترسی به شبکه‌های حمایتی و مهارت‌های اجتماعی می‌تواند به زنان کمک کند تا در مواجهه با فشارهای اجتماعی انعطاف‌پذیرتر باشند و خودپنداره مثبت‌تری حفظ کنند.

نتایج این پژوهش همچنین به پیچیدگی‌های هویت زنان در عصر جدید اشاره می‌کند. زنان جوان‌تر با وجود بهره‌مندی از امکانات آموزشی و فضای بازتر اجتماعی، با فشارهای جدیدی مانند استانداردهای رسانه‌ای، مقایسه‌های اجتماعی و انتظارات متناقض بین مدرنیته و سنت مواجه‌اند. یافته‌های (16) و (14) نیز این نکته را تأیید می‌کند که زنان نسل جدید در معرض شکل‌گیری هویت‌های چندگانه و گاه متناقض هستند که می‌تواند موجب اضطراب هویتی شود، حتی اگر در مقایسه با نسل‌های قبل از اعتماد به نفس نسبی بیشتری برخوردار باشند. همچنین، پژوهش‌های (11) و (10) نشان داده‌اند که رسانه‌های اجتماعی از یک سو امکان خودابرازی و یافتن گروه‌های حمایتی را برای زنان فراهم می‌آورند، اما از سوی دیگر می‌توانند باعث تقویت فشارهای روانی و اجتماعی شوند؛ موضوعی که در تحلیل داده‌های حاضر نیز نمود داشت.

از بعد فرهنگی، نتایج نشان داد که بافت سنتی شیراز نقش مهمی در شکل‌دهی به تجربه‌های زنان ایفا کرده است. زنان نسل قدیمی‌تر بیشتر در معرض ساختارهای مردسالارانه، محدودیت‌های رفتاری و هنجارهای سخت‌گیرانه بوده‌اند (1, 2). این شرایط با افزایش احساس طرد اجتماعی و کاهش امنیت روانی همراه شده و بسیاری از این زنان را از مشارکت فعال اجتماعی بازداشته است. این امر با دیدگاه (9) در خصوص زنان جوامع در حال گذار همخوان است که نشان می‌دهد تغییرات سریع اجتماعی بدون وجود حمایت‌های ساختاری می‌تواند فشارهای روانی و هویتی بر زنان ایجاد کند.

از منظر نظری، ترکیب چارچوب هویت اجتماعی با دیدگاه‌های فمینیستی در این پژوهش، تصویر جامعی از وضعیت زنان ارائه می‌دهد. فمینیست‌ها معتقدند هویت زنان در جامعه‌ای مانند ایران نه تنها محصول تعلق گروهی بلکه بازتابی از روابط قدرت و ساختارهای فرهنگی است (2, 18). این پژوهش نیز تأیید می‌کند که نبود پذیرش اجتماعی و وجود تبعیض‌های ساختاری به طور مستقیم سلامت روانی زنان را تهدید می‌کند و در عین حال، افزایش سرمایه‌های فردی مانند تحصیلات و دسترسی به منابع فرهنگی می‌تواند بخشی از این فشارها را خنثی کند (6, 15).

علاوه بر این، یافته‌های مربوط به نقش رسانه‌های اجتماعی و فناوری‌های نوین در بازتعریف هویت زنان، با پژوهش‌های بین‌المللی همسو است. مطالعاتی مانند (8) و (19) نشان می‌دهند که شبکه‌های اجتماعی می‌توانند فرایند شکل‌گیری هویت اجتماعی

را تسریع کنند و حس تعلق گروهی را تقویت نمایند. اما در عین حال، این پلتفرم‌ها می‌توانند منبع فشار و اضطراب نیز باشند و هویت زنان را به چالش بکشند؛ موضوعی که در یافته‌های حاضر نیز بازتاب داشت، به‌ویژه در نسل جوان که با دوگانگی پذیرش و طرد دیجیتال روبه‌روست.

در سطحی گسترده‌تر، نتایج این مطالعه بر اهمیت تحلیل نسلی در درک تحولات اجتماعی و روانی زنان تأکید دارد. تفاوت‌های معنادار بین زنان دو نسل نشان می‌دهد که سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان اجتماعی باید به زمینه‌های تاریخی و فرهنگی توجه داشته باشند و راهبردهای حمایت‌گراانه خود را بر اساس ویژگی‌های نسلی طراحی کنند. یافته‌های (4) و (17) نیز بر اهمیت این رویکرد تأکید دارند و نشان می‌دهند که تفاوت‌های زمینه‌ای و نسلی می‌تواند تعیین‌کننده مسیر هویت‌یابی باشد.

در نهایت، این پژوهش با ترکیب یافته‌های تجربی با مبانی نظری، تصویری چندوجهی از اثرات عدم پذیرش اجتماعی بر زنان شیرازی ارائه می‌دهد. نتایج بر ضرورت تقویت حمایت‌های فرهنگی، آموزشی و روانی و ایجاد بسترهای پذیرش اجتماعی برای کاهش پیامدهای روانی و ارتقای کیفیت زندگی زنان تأکید می‌کند (1، 18).

یکی از محدودیت‌های این پژوهش استفاده از روش مقطعی است که امکان بررسی تغییرات هویتی و روانی در طول زمان را محدود می‌کند. همچنین، داده‌ها بر اساس خودگزارشی شرکت‌کنندگان جمع‌آوری شده و ممکن است تحت تأثیر سوگیری پاسخ‌دهی یا تمایل به ارائه پاسخ‌های اجتماعی مطلوب قرار گرفته باشد. علاوه بر این، با توجه به تمرکز مطالعه بر شهر شیراز، تعمیم‌پذیری نتایج به سایر مناطق با زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی متفاوت با احتیاط باید انجام شود. محدودیت دیگر به نبود سنجش عمیق تجربه‌های فردی از طریق روش‌های کیفی مانند مصاحبه‌های عمیق برمی‌گردد که می‌توانست به غنای تحلیل کمک کند.

پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی از طراحی‌های طولی استفاده شود تا بتوان تحولات هویتی و پیامدهای روانی ناشی از طرد اجتماعی را در طول زمان بررسی کرد. استفاده از رویکردهای ترکیبی کیفی و کمی می‌تواند دیدی جامع‌تر درباره تجربه زیسته زنان از پذیرش یا طرد اجتماعی فراهم آورد. همچنین، گسترش دامنه پژوهش به سایر مناطق و مقایسه با گروه‌های فرهنگی متفاوت می‌تواند شناخت دقیق‌تری از اثر عوامل محلی و منطقه‌ای بر هویت زنان ارائه کند. تحلیل نقش واسطه‌ای و تعدیل‌کننده متغیرهایی مانند حمایت اجتماعی، مهارت‌های مقابله‌ای و استفاده از شبکه‌های اجتماعی نیز می‌تواند مسیرهای مداخله‌ای دقیق‌تری را شناسایی کند.

یافته‌های این مطالعه می‌تواند راهنمای سیاست‌گذاران اجتماعی و نهادهای حمایتی باشد تا برنامه‌های هدفمند توانمندسازی زنان را طراحی کنند. توسعه خدمات روان‌شناختی رایگان و دسترسی‌پذیر، برگزاری کارگاه‌های مهارت‌های اجتماعی و مقابله با فشارهای فرهنگی و رسانه‌ای، و فراهم کردن فرصت‌های مشارکت اجتماعی و اقتصادی می‌تواند از پیامدهای منفی طرد اجتماعی بکاهد. همچنین، بهره‌گیری از رسانه‌های نوین برای بازنمایی مثبت زنان و ترویج الگوهای حمایتی در سطح جامعه می‌تواند نقش مؤثری در افزایش پذیرش اجتماعی ایفا کند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاق

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

منابع

1. Safiri K. Women's Social Identity in Iran. Journal of Social Sciences, University of Tehran. 2018.
2. Kalani M. A Critique and Analysis of Women's Social Identity in Iran. Quarterly Journal of Women's Studies. 2014.
3. Nikipour M. Investigating the Psychological Effects of Social Non-Acceptance on Women. Journal of Social Studies. 2011(20):45-60.
4. Iman MT, Soroush M. Intergenerational Comparison of Economic, Social, and Cultural Capitals Available to Women in Shiraz. Quarterly Journal of Women in Development and Politics. 2013.
5. Zolfalifam F, Ghaffari M. Sociological Analysis of Female Students' Social Identity. Journal of Social Sciences. 2009(22):40-58.
6. Dehghani R. The Impact of Culture and Media on Women's Social Identity. Sociology Research Journal, University of Tehran. 2020(12):87-105.
7. Sato Y. Social Identity Theory. 2025.
8. O'Reilly C, Maher PJ, Smith EM, MacCarron P, Quayle M. Social identity emergence in attitude interactions and the identity strengthening effects of cumulative attitude agreement. European Journal of Social Psychology. 2024;54(1):97-117. doi: 10.1002/ejsp.3000.
9. Mojab S. Nadia Jones-Gailani. Transnational Identity and Memory Making in the Lives of Iraqi Women in Diaspora 2022.
10. Borbour A, Tajik Esmaili S. The Perspective of Women's Social Identity Based on the use of Instagram. Communication Research. 2022;29(110):159-96. doi: 10.22082/cr.2022.554286.2352.
11. Arabi Z. The impact of virtual social networks on the social identity of women (ages 18 to 45) in Bushehr: Master's thesis, Payame Noor University of Bushehr Province, Bushehr Payame Noor Center; 2022.
12. Kamyab F, Hoseinzadeh A. The Psychological Impact of Social Expectations on Women's Personal Choices. Psychology of Woman Journal. 2023;4(2):169-76. doi: 10.61838/kman.pwj.4.2.20.
13. Rahmatabadi S, Aghabakhshi M. Youth Identity Boundaries and the Impact of Lifestyle. 2006.
14. Gillooley S-M. The Self-Perceived Age of GenX Women: Prioritising Female Subjective Age Identity in Marketing. European Journal of Marketing. 2023. doi: 10.1108/ejm-04-2022-0267.
15. Balouri M. Social support and the redefinition of identity among women who have lost their spouses as mothers: Islamic Azad University, Garmsar Branch; 2021.

16. Appachu H, Singh JK. Understanding the social identity of adolescents in the Indigenous Kodava Community of India. *Journal of Research on Adolescence*. 2024. doi: 10.1111/jora.12962.
17. Raja R, Jian-fu MA, Tao R, Ullah S, Li XY, Shafi MM. Social Identity Development in Transnational Marriages of International Students in China. *Humanities and Social Sciences Communications*. 2024;11(1). doi: 10.1057/s41599-023-02396-1.
18. Haghghat Ghahfarokhi F, Hosseini SA, Ghaderi E, Mahmudzadeh SM. Semantic Analysis of women's identity construction in tourism (Case study: women working in ecolodges of Kerman province). *Woman in Development & Politics*. 2023;21(1):82-53. doi: 10.22059/jwdp.2022.347099.1008246.
19. Jian L, Skeem JL. Getting Traction on Positive Youth Justice: Prosocial Identity as a Promising Target for Intervention. *Psychology Public Policy and Law*. 2024;30(2):132-48. doi: 10.1037/law0000410.